

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

IV. De Missarum & Officiorum Divinorum Reductione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62668](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62668)

ro non deputatorum translati videantur.

68. Recitanda autem Hora ab omnibus ad eas obligatis sunt Studiosè ac devotè, c. Dolentes 9. Studiofa autem recitatio erit, si verfus & sensus integrè, hoc est, sine omissione, truncatione, concisione & interruptione proferantur. Devota, si fiat cum debita intentione & attentione, five cum advertentia ad verba eorumque sensum, huic accommodato affectu & saltem virtuali intentione laudandi & colendi Deum, ut cum S. Thoma 2. 2. q. 87. art. 13. declarant citr. Navarrus de Orat. cap. 14. n. 4. Azor q. 8. Laiman. cap. 5. à n. 8. Bonacina disp. cit. q. 3. p. 2. §. 1. & 2. Qui ceterique Morales IT. aliorum, Divini Officii recitatione spectantium, latam & accuratam explicationem dabunt.

ARTICULUS IV.

De Missarum & Officiorum Divinorum Reductione.

SUMMARIUM.

- 69. Pro his assignati reditus sepe deficiunt vel minuuntur.
- 70. Si deficiant, Missæ celebrandi obligatio cessat.
- 71. Si minuantur, ad minorem numerum Missæ veteri,
- 72. Et novissimò jure etiam Anniversaria reduci possunt.
- 73. Nisi reditus in alios Ecclesie usus converfi,
- 74. Vel Missæ Ec. in ipso fundationis limine,
- 75. Vel, secundum aliquos, post Tridentinum imposta sint.
- 76. Reductio fieri diversimodè potest.

- 77. Non ab ipsis Monasteriorum Sc. Prælati,
- 78. Saltem extra Capitulum vel Congregationem generalem;
- 79. Sed auctoritate Apostolicâ,
- 80. Vel Episcopali in Synodo diocesana,
- 81. Vel extra hanc, ubi Synodi non habentur,
- 82. Saltem ante S. Congreg. Cardd. Interpp. decretum;
- 83. Quod tamen non ubique receptum usque;
- 84. Quò decreto illi derogari potest.

69. IN Ecclesiis, tam Secularibus quam Regularibus, aliquando institutæ & in tabulis adnotatæ reperiuntur Missæ & Officia divina, annuatim, singulis mensibus, vel hebdomadis celebranda pro fundatorib⁹ & benefactoribus defunctis: à quorum tamen multis, an & quid pro illorum celebratione relicta sit, & aliquid percipiatur, planè ignoratur. Ab aliis relicta temporum & belli præsertim injuriis omnino vel ex parte interciderunt. A nonnullis relicta hodie adeo tenuia sunt; ut nulla Ecclesia sit, quæ eorum intuitu Anniversaria aliâsque Missas & Officia divina præscripta celebrandi onus valeat aut velit subire. Unde

70. Dubium ingens & quæstio hodie non infrequens est, an & quanam ejusmodi Missæ & Officia divina ad minorem numerum valeant reduci. Et quidem, si pro quorundam celebratione relicta, nullâ ipsius Ecclesiæ vel Monasterii, five Prælati & Capituli seu conventus culpa, ex toto periisse, aut ea ablata aut aliò aversa esse; ac proinde illorum intuitu nihil percipi, certò constaret, eorum celebrandorum onere Ecclesiam vel Monasterium liberatum, ut Missæ, Anniversaria &c. omitti possint, cum Riccio Prax. p. 3. resol. 364. docent Bordonus Consil. p. 1. resol. 25.

resol. 25. Pellizarius Tom. 2. Manual. Regul. Tract. 6. cap. 3. n. 46. & Donatus Tom. 3. Prax. Regul. tract. 7. q. 60. n. 1. quod beneficium detur propter officium, c. fin. de Rescript. in 6. atque idcirco, cessante beneficio, æquum sit; ut & officium cesset, arg. c. Cum cessante 60. de Appellat. & c. Propter sterilitatem 3. pr. de Locato.

An, quando de relictorum totali interitu non constat: sed ea cum tempore solummodo diminuta, tenuia & ad Anniversariorum ac Missarum justam celebrationem insufficientia sunt, ista quoque minui & ad minorem numerum reduci valeant, dubitandi ratio est; quod defunctorum ultimæ voluntates, quamdiu possunt, ad amissum debeant observari, præsertim illæ, quarum observantiam hæres aut legatarius in se recepit, can. Ultima, 13. q. 2. c. 1. & c. Qualiter 3. de Pactu.

71. Sed, sicut hoc verissimum est, si res in eodem statu permaneat, sic locum non habet casu, quod rerum statu & circumstantiis mutatis, pro earum impletione relicta, cum tempore diminuta, valde tenuia, & insufficientia sunt; tali enim casu Anniversaria & Missas diminui, five ad minorem numerum reduci posse, indubitatè supponitur Clement. 2. de Relig. domib. & à S. Synodo Trident. Sess. 22. cap. 6. de Reformat. ubi præscribitur observanda in commutationibus ultimarum voluntatum, quarum ejusmodi reductio species quædam est: & præter-

72. tim Sess. 25. cap. 4. de Reformat. quò S. Concilii decretò Imprimis ultimâ voluntate aut etiam inter vivos donatione pro Missarum celebratione relicta, cum ad fidelium ea relinquentium intentionem implendam non sufficiunt, commutandi & Missas ad minorem numerum reducendi facultatem à S. Synodo concessam,

DD. qui cap. 4. cit. explicationem aliquam dederunt, omnes observant. Deinde, licet cap. cit. expressa mentio Missarum duntaxat fiat, harum tamen nomine etiam Anniversaria sive Sacrificia aliæque Officia divina, pro benefactorum defunctorum animabus annuatim perfolvenda intelligi, à S. Congreg. Card. Interpp. 16. Novemb. 1583. declaratum est apud Garciam p. 7. de Benef. cap. 1. n. 131. Quarantam in Summa Bullar. 7. Missa, & Jordanum Lucubrat. col. 1. lib. 4. tit. 1. n. 577. ut adeò, justis causisistente, non solum Missarum, sed ipsorum etiam Anniversariorum ad minorem numerum reductio vigore cap. 4. cit. fieri possit, ut cum Moneta de Commutat. ult. volum. cap. 5. n. 367. id ab Episcopis, à scientia & conscientia singulari commendatis, passim observari præterea, advertunt Barbosa de Off. Episc. de leg. 29. n. 4. & Gobat Experient. Theolog. Tract. 3. n. 589.

Ratio autem, sicut Missarum, sic & Anniversariorum reductionem talis permittendi, justissima fuit ratio; quòd, sicut beneficium propter officium datur, sic proventus illi à defunctis benefactoribus relicti sint ad Anniversaria & Missas. Unde, sicut beneficium cessante officio, & proventus illis omnino deficientibus, Anniversaria & Missas, præta dicta, omnino intermitti, sic proventus illis cum tempore diminutis & ad eam tenuitatem redactis; ut ad Anniversariorum & Missarum justam celebrationem insufficientia sint, illa quoque diminui & ad minorem numerum reduci permittit æquitas & ratio naturalis; quò idem juris est de parte quoad partem, quod de toto quoad totum, l. Quæ de tota 76. pr. ff. de R. V. cum pars ejusdem naturæ & qualitatis sit, cujus est ipsum totum, l. Si grege 22. ff. de Leg. 1.

gat. 1. partim verò; quòd mens testatorum aliorumque benefactorum defunctorum, à quibus proventus illi relictus sunt, non alia fuisse videatur, quàm; ut Anniversaria & Missæ juxta ipsorum præscriptum celebrentur, quamdiu rerum status & circumstantiæ non mutantur, & ad ea relictus proventus percipiuntur, & sunt sufficientes; ne Ecclesia eis; servientes clerici ac Religiosi indebitè graventur.

Quantumvis autem, cum proventus valde tenues & insufficientes evaserunt, Missarum & Officiorum divinorum reductionem ac diminutionem *cap. 4. cit.* permissam, nemo facile in dubium vocet, *cit.* tamen, aliique DD. passim monent, non indiscriminatim omnium Anniversariorum ac Missarum reductionem eò à S. Synodo permissam; ideòque ab iis

73. Excipiuntur primò, & ad minorem numerum reductionem non admittunt Anniversaria, Missæ, aliq; onera & obligationes, pro quibus subeundis Ecclesiæ relicta sunt bona immobilia, annuos fructus vel census producentia, vel pro hujusmodi bonis cõemendis certa & sufficiens summa pecuniæ data: si ista à Prælato cum Capituli seu conventus sui consensu in Ecclesiæ vel Monasterii usus alios conversa, vel illa distracta sunt; & pretium in Ecclesiæ vel Monasterii utilitatem impensum; quia, illa pro Ecclesiæ vel Monasterii necessitate vel utilitate alienandò & pecuniam expendendò, pro Anniversario perpetuò celebrando necessaria substituendi onus subiisse, Ecclesia ipsa censetur.

74. Excipiuntur secundò Anniversaria, Missæ, aliq; onera & obligationes, Ecclesiis, Monasteriis, Capellis, Altaribus ab eorum fundatoribus impostæ in ipso limite fundationis, partim; quia horum commutatio & reductio à Tridentino *cap. 4. cit.* permisa non est; cum istò

sermo non sit de Missis impostis in Ecclesiæ &c. fundatione: sed solummodo de relictis à testatore vel alio benefactore extra fundationem: partim verò; quia qualitatibus & oneribus in fundatione adjectis & injunctis quacunque dispositione superveniente derogari, Concilium illud disertè vetuit *cit. Sess. 25. cap. 5. pr. de Reformat.* quod à S. Congreg. declaratum, perhibent laudati Garcias *n. 131. Moneta n. 376. & Jordanus n. 580.*

Excipiuntur tertio à multis Anniversaria, Missæ, aliq; onera, ultimâ voluntate aut quavis aliâ dispositione Ecclesiis, Monasteriis, Capellis, Altaribus imposita post Concilium Tridentinum; horum enim reductionem *cit. cap. 4. non permissam*, à S. Congreg. 7. Febr. 1573. declaratum, perhibent Miranda *Tom. 1. Manual. Pralat. q. 4. art. 24. Barbofa alleg. cit. n. 5. Diana p. 8. Tract. 4. resol. 2. & alii.* De hac tamen declaratione non satis constare; ideòque, tertiam hanc exceptionem neque certam neque S. Synodi decreto *cap. 4. cit.* conformem esse, disertè pronuntiat Garcias *cit. cap. 1. n. 132.* Gobat autem eam in Germania saltem nostra usu non receptam, ait *Tract. cit. n. 591.*

Dubium secundò est, quomodo ea 76. Anniversariorum, Missarum & Officiorum divinorum reductio fieri queat. Cujus varia, & primò quidem ex jam dictis certa Resolutio est, sine auctoritatis Apostolicæ interventu nihil immutandum: sed, sicut antè, sic in posterum sine ulla diminutione ac reductione celebranda Anniversaria & Missas, pro quibus relicta hodie etiam sufficientia sunt. Deinde ea, pro quibus relicta v.g. quantitas pecuniæ sufficiens versa est in utilitatem Ecclesiæ vel Monasterii, & hoc vel illa pro illarum celebratione necessaria ministrandi onus in se suscepit. De-

Q q q q q . m m m m m

num ea etiam, quæ Ecclesiis &c. imposta fuerunt in ipso limine foundationis.

Secundò aliorum Anniversariorum & Missarum, pro quibus relicta valde tenuia & hodie insufficientia sunt, duo triâve conjungi, aut etiam uni adjungi possunt, ita tamen; ut in Anniversario vel Missa, cui alia accessoriè adjuncta sunt, eorum benefactorum, quorum Anniversaria & Missæ aliis adjunctæ sunt, omnium commemoratio fiat, juxta præscriptum S. Synodi *cap. 4. cit. ut ibi Barbosa & alii DD. passim monent.*

Tertiò ejusmodi Anniversariorum aliqua reduci possunt in totidem Missas, vel in unum alterumve Anniversarium singulis mensibus, vel in unam alteramve Missam generalem singulis hebdomadis, v.g. feriâ secundâ pro benefactoribus, pro quibus Anniversaria & Missæ pristina fiebant, celebrandam, ut cum Ugolino *de Offic. Episc. cap. 61. n. 1. docent Moneta cap. 5. cit. n. 367. & Barbosa in cap. 4. cit. n. 4.*

Quartò Anniversaria aliæque Officia divina potius in Missas, quàm hæ in Anniversaria aut alia pia opera sunt commutanda, ut salubriter monent *cit. Moneta n. 369. & Fagnanus in c. Ex parte 12. de Constitut. n. 34. asserens, hoc S. Congregat: declaratione approbatum. Ratio est; quia defunctorum animabus in Purgatorio detentis plus profunt sacrificia Missæ, quàm alia divina Officia & opera pia; cum suffragia, quæ proveniunt ex virtute Missæ sacrificii & operis operati, multum præponderent eis, quæ proveniunt ex virtute meriti & operis operantis, secundum S. Thomam *in 4. dist. 45. q. 2. questunc. 2. & unanimes doctrinam TT. id desumentium ex can. Utrum 71. dist. 2. de Consec. & Trident. Sess. 25. decreto de Purgatorio, ubi istò detentæ animas potissimum sacrificiis in-**

vari, ait.

Dubium tertio est, an ea reductio fieri queat ab ipsis Ecclesiis & Monasteriorum Prælatibus, Secularibus Episcopis inferioribus, v.g. Ecclesiarum Collegiarum Præpositis aut Decanis, eam potestatem communi Jure non competere, res est satis explorata; quod hæc ipsis non contulerit Jus Decretalium tantum: eorumque S. Synodus Tridentina non meminerit *cap. 4. cit.* quò tamen ea indulta videtur Prælatibus Regularibus, cum eò concessa sit Abbatibus, quibus æquiparantur & parem potestatem in Monasteriis & Ecclesiis suis Jure obveniunt aliarum Congregationum Regularium Prælatis. Sed videtur duntaxat. Rõvera non competit; quia proposita Missas & Anniversaria reducendi potestas à S. Synodo non concessa est quibusvis, sed iis duntaxat Abbatibus & Præpositis, qui in certum & ab Episcopali distinctum territorium & in hoc istas Ecclesias & populum exercent jurisdictionem quasi Episcopalem; quia tales quoad ea, quæ jurisdictionis sunt, Episcopis æquiparantur. Cæteris verò Abbatibus & Ordinibus Generalibus concessa tantum est in Capitulo seu Congregatione generali, ut liquet *ex cap. 4. cit.* quò posterioribus his Abbatibus & Generalibus nova & anteriori Jure non competens facultas indulta & ad Capitulum generale restituta est; ut proinde extra hoc nequeat exerceri, *cit. Garcias n. 128. Moneta cap. 5. n. 366. Miranda art. 24. & Barbosa n. 15.* Ratio est partim; quia Anniversariorum & Missarum reductio specics quædam est commutationis ultimatæ voluntatis, quæ à Prælatibus Regularibus jurisdictionem quasi Episcopalem non obtinentibus, fieri Jure communi non potest, ut *arg. Clement. 2. cit. tradunt Rodriguez Tom. 2. Regular. q. 125. art. 1. & 10.*

77. *10. Sorbus Compend. Privileg. Minor. V. Commutare, & Moneta cap. cit. n. 566.* partim verò; quia Abbates & Prapostiti cum Capituli seu conventus sui consensu Monasteriorum & Ecclesiarum suarum Anniversaria, Missas & Officia divina ad minorem numerum reducendò auctoritatem præstarent in negotio proprio, sive se suamque Ecclesiam & utilitatem concernente: quod Jura specialiter reprobant, *l. 1. l. Pupillus 5. ff. de Arb. iur. c. fin. de Institur. & Clement. 2. de Reb. Eccles. non alien. ubi Glossa V. Mensa, Panormit. n. 14. & Vivianus in Clem. cit.*

79. Dubium quartò est, quò ergo auctoritate reductio in hujusmodi Ecclesiis extra Capitula seu Congregationes fit faciendà. Apostolicam Anniversariorum & Missarum quarumcunque, etiam in fundationis limine impostarum, reductionem fieri posse, nemo est, qui ambigat; propter plenariam & generalem potestatem de rebus ac bonis, salutem animarum spirituales spectantibus, justà causâ subsistente, disponendi, Papæ tanquam Christi Domini in terris Vicario competentem, *can. Cuncta 9. q. 3. c. Licet 2. de Præbend. in 6. & Clement. 2. Ut lite pend.*

80. Ab Episcopis etiam in Synodo diocesana reductionem fieri posse, disertè habetur *cap. 4. cit.* An etiam extra Synodum, dubium reddit Concilium Tridentinum; quòd, dum Missas reducendi potestatem ipsis in Synodo concedit, extra hanc eam ipsis negare censetur; quòd oppositorum unius assumptio alterius exclusio sit, *arg. c. Nonne 5. de Præsumpt. & l. Si inter 15. ff. de Except. rei judic. junctâ Glossâ in Clement. 2. V. Directè, de Test. & attest.* Et in iis saltem provinciis, in quarum diocesis ejusmodi Synodi annuatim celebrantur, extra has reductionem fieri ab Episcopis

posse; cum Garcia *cit. cap. 1. n. 134.* & alii negant Fagundez *de Præcept. Eccles. Lib. 3. cap. 7. à n. 12.* & Bonacina *de Sacram. disp. 4. q. ult. p. 7. §. 2. n. 9.*

At melius, Missas & Anniversaria etiam extra Synodum reducendi potestatem Episcopis competere, cum Navarro *Manual. cap. 25. n. 138.* defendunt *cit. Miranda art. 24. Barbosa alleg. 29. n. 15. & Palao Tract. 13. disp. 1. p. 6. n. 24.* & alii. Ratio est; quia Episcopis ea potestas non, ut Abbatibus & Ordinum Generalibus, à Tridentino primùm indulta est, sed antiquiori Jure jam competeat, *c. Ex parte 12. de Constitur. & Clement. 2. de Relig. domib.* quibus textibus fundata ea Episcoporum potestas à S. Synodo nec sublata nec restricta: sed solummodo ad majorem Juris observantiam additum est; ut fiat in Synodo diocesana: non; quòd hoc ad reductionis valorem necessarium: sed; quòd utilius ac securius sit. Quæ ratio & doctrina, licet non procederet in provinciis, in quibus S. Synodi decreta, quoad annuam Synodi celebrationem *Sess. 24. cap. 2. de Reformat. præceptam,* usu observantur, locum tamen omnino habet in Germania & provinciis aliis, in quibus ejusmodi Synodi nunquam aut rarissimè habentur. Unde in his eam, de qua sermo est, reductionem ab Episcopis extra Synodum fieri posse, declarat recepta praxis seu Consuetudo apud Gobat *cit. Tract. 3. n. 591.*

Episcopis ita firmatam potestatem ambigam reddit decretum S. Congreg. Card. Interpp. quò ista, auctoritate ab Urbano VIII. specialiter accepta, statuit ac distinctè venit, *Ne Episcopi non tantum extra, sed in diocesana etiam Synodo, aut Generales in Capitulis generalibus vel aliis quoquo modo reducant onera ultra Missarum celebrandarum aut post idem Concilium*

Q 9992

81.

82.

Concilium imposta aut in limine fundationis: sed pro his omnibus reducendis aut moderandis vel commutandis ad Sedem Apostolicam recurratur, qua, re diligenter perspecta, id statuet, quod magis in domino expedire arbitrabitur: alioquin reductiones, moderaciones & commutationes huiusmodi, si quas contra huius prohibitionis formam fieri contigerit, omnino nullas atque inanes decrevit.

83. Verum decretum hoc ex toto non ubique observari, sed Consuetudine ei alicubi derogatum, cum Garcia cit. p. 7. cap. 1. n. 132. advertit Palao disp. unic. cit. p. 15. n. 4. eique contrariam Germaniæ nostræ praxin esse, observat Gobat cit. n. 591. ubi inter facultates, quas Vicariis suis generalibus Episcopis Con-

stantiensis concedit ex *Consuet. Synodal.* p. 1. tit. 9. n. 21. eam refert, in *Amis. versariis vel beneficiorum fundationibus Missarum vel etiam prebendarum numerum augendi vel minuendi.*

Huiusmodi autem contrarietas præiæ seu Consuetudine quadraginta, arg. c. De quarta 4. & c. Ad aures 6. de Prescript. imò decem duntaxat annis sine interruptione continuatâ, sicut Legibus Ecclesiasticis aliis, sic etiam cap. 4. cit. decreto istiusque declarationibus derogari posse, arg. can. Consuetudinis 4. disp. 11. c. fin. de Consuetud. & l. Duntaxat 33. ff. de LL. cum Malcardo de Probat. conclus. 424. à n. 24. & aliis defendunt Suarez Lib. 7. de LL. cap. 8. n. 7. & Card. de Lugo disp. 7. de l. & l. f. 6. n. 54.

TITULUS XLII.

De Baptismo & ejus Effectu.

SUMMARIUM.

1. Notatio & definitio Baptismi.	10. Eamque aliquando approbationem
2. Materia ejus Remota est aqua naturalis, apta ad abluendum.	11. Et sub conditione repetendum, assensuum verior Opiniæ.
3. Proxima ipsa per aquam ablutio:	12. Forma consistit in verbis, aliter in Latina,
4. Quâ trinitâ vel unicâ duntaxat,	13. Aliter, eodem tamen sensu, in Græca Ecclesia prolata.
5. Et quâvis parte corporis factâ Baptismus validè confertur:	14. Eâ exprimentâ sunt persona & status baptizantis,
6. Dummodo facta sit tacitè successivè.	15. Persona baptizati,
7. In aquam projecto infanti Baptismus validè confertur.	16. Et invocatio Dei Unius ac Trinitatis
8. In eam licitè non projicitur.	17. Hujus expressionem de Baptismi substantia esse negantium,
9. Ejus collationem per aquam in uterum immisam simpliciter damnantium,	18. Verâque id asserentium,
	19. Et verba in quavis lingua omnibus aequè nota exigentium, Opiniæ.
	20. Bapti-